

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen



MEDITATIE

Zijn Naam is Wonderlijk

Jesaja:5 (middengedeelte)

De verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees!

Wonderlijk: Zoon van God en zoon des mensen.

Wie is Hij, dat geboren Kind, die gegeven Zoon?

Hij is meer dan Salomo, die Hij oneindig ver overtreft in Zijn Persoon, in Zijn rijkdom, in zijn wijsheid, in alles.

En toch geldt van Hem: de Onwaardigste onder de mensen, een man van smarten en verzocht in krankheden. De wijzen uit het oosten huldigen en aanbidden Hem, maar Herodes zoekt hem te doden. Nu eens vereerd en bejubeld, dan weer verguisd en bespot. Wie is Hij?

Zijn Naam is wonderlijk.

Wonderlijk is Hij in hetgeen Hij gedaan heeft tot verlossing van Zijn volk. Hij doet als mens en toch kan geen mens doen, wat Hij deed. Hij lijdt als zondaar en Die geen zonde gekend heeft, heeft God zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.

Wonderlijk.

Hij onderwerpt Zich aan de verzoeking van de satan, aan de smaad van mensen en valt in de handen van Zijn vijanden, en toch kan Hij ze allen met een woord ter aarde werpen. De toorn van God komt op Hem, en toch is Hij de geliefde Zoon des Vaders. De Vader heeft dat bij herhaling verzekerd.

Wonderlijk.

Op Hem komen de slagen, maar zo verwerft Hij genezing voor dodelijk verwonde zondaren. Hij gaat de dood in, terwijl Hij het Leven is, en zo verwerft Hij het leven voor Zijn Kerk.

Wonderlijk.

Hij neemt ellendigen aan, maar die groot zijn bij zichzelf en bij de mensen, worden door Hem verworpen. Als men Hem wil vereren en zelfs tot Koning wil uitroepen, dan ontlucht Hij en als de bende Hem wil vangen in de hof van Gethsémané, dan zegt Hij: "Indien gij dan Mij zoekt, zo laat dezen heengaan", en Hij laat Zich binden. Als Hij voor Zijn rechters staat en men getuigt veel tegen Hem, dan zwijgt Hij, hoewel Hij al Zijn beschuldigers beschaamd kan maken. Als Hij aan het kruis hangt, dan zorgt Hij voor Zijn moeder, dan bidt Hij voor Zijn vijanden en dan zegt Hij de smekende mede-kruiseling het Paradijs toe.

Wonderlijk.

Hij sterft gewillig, het hoofd buigende. Hij overwint het graf en staat op door Zijn eigen kracht. Hij vaart op naar de hemel, neemt plaats aan de rechterhand van Zijn Vader en zendt vandaar Zijn Geest als Trooster naar Zijn bruidskerk in het strijdperk van dit leven. En men noemt Zijn Naam Wonderlijk. Door Zijn Woord en Geest vergadert Hij de uitverkorenen tot het eeuwige leven, die Hij kocht met Zijn bloed. Hij trekt hen onwederstandelijk, zodat ze komen. Hij vergadert Zijn gemeente, breidt haar uit en bewaart haar, totdat hij haar als een bruid aan Zijn Vader voorstelt en haar binnenleidt in de feestzaal van de eeuwige vreugde. De verborgenheid der godzaligheid is groot! O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods!

En men noemt Zijn Naam Wonderlijk. Wonderlijk zijn de wegen die Hij met Zijn kinderen houdt. Hij leidt hen langs wegen die ze niet gekend hebben en langs paden die ze niet gewe-

ten hebben. Langs deze weg van sterven, en toch leven. Van verliezen en toch overwinnen. Als zij menen verhoogd te zullen worden, komt de vernedering. Als zij denken voort te gaan van kracht tot kracht, worden ze tegengehouden en glijden ze voor hun waarneming weer een eind terug. Datgene, waarvan ze dachten dat het hen zou schaden, blijkt in hun voordeel te zijn geweest, en later kunnen ze juichen over datgene, waar zij zo tegenop zagen. Het kwaad, waarvoor zij vreesden, kwam niet. De slag kwam van een kant, waaraan zij nooit gedacht hadden.

En men noemt Zijn Naam Wonderlijk. Hoe wonderlijk is ook de geloofs-gemeenschap met God door Hem. Die gemeenschap wordt door het geloof gevoeld en genoten, en toch kan niemand in woorden uitdrukken wat en hoe het eigenlijk is.

En dan: hoe wonderlijk zal het zijn, als het aardse huis dezes tabernakels wordt afgebroken, en de ziel van Gods kind van stonde aan tot Christus, haar Hoofd, wordt opgenomen. Om dan eeuwig het wonder te bewonderen! En zij zullen zijn aangezicht zien en Zijn Naam zal op hun voorhoofden zijn.

Wonderlijk!

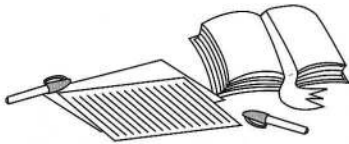
Zullen wij nu bedenken dat we straks door Hem geoordeeld zullen worden? De laatste en beslissende vraag zal uiteindelijk niet zijn: Wat dunkt u van uzelf? Maar: Wat dunkt u van de Christus?

Kregen we Hem al onmisbaar nodig en onzegbaar lief?

"Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn".

Werd dat al waarheid in uw leven?

Ds. M. Vlietstra



VAN DE REDACTIE

Inhoud

In deze aflevering van ons blad hebben we een meditatie opgenomen van ds. M. Vlietstra over Jesaja 9:5 (ged.). Ds. Tanis schrijft een artikel over de lofverheffing in het avondmaalsformulier waarin hij een pleidooi voert voor het zingen van de Psalmen in de eredienst. Ds. P. den Butter vervolgt zijn serie over de Filippenzenbrief. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft een eerste artikel over Horatius Bonar en zijn boodschap. Ds. K. Hoefnagel was deze keer niet in staat een bijdrage te leveren. We hebben zelf geschreven over zondagsrust en zondagsheiliging.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girerek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Hebreeuws voor belangstellenden

Bij voldoende belangstelling wordt aan de Theologische Universiteit Apeldoorn een *beginnerscursus Hebreeuws* en een *vervolgcursus Bijbels Hebreeuws* gegeven. Verdere informatie en aanmelding bij het secretariaat van de Theologische Universiteit, Wilhelminapark 4, 7316 BT Apeldoorn of per e-mail: secretariaat.tua@plannet.nl

Chr. Geref. Bezinningskring

Veenendaal e.o.

Op D.V. 28 januari hoopt het Comité opnieuw een bezinningsavond te beleggen. Spreker: Ds. J. Westerink over het thema "Priesterlijke prediking" naar aanleiding van de geschriften van prof. W. Kremer. Plaats: Chr. Ger. Kerk "Pniël" te Veenendaal. Aanvang 19.45 uur.

Stichting Verantwoord Mediagebruik

Deze stichting is 3 oktober 2003 opgericht om een verantwoorde internettoegang te garanderen voor scholen, gezinnen en organisaties. SVM heeft het RDNet overgenomen.

In de Rechte Sraat

D.V. 14 februari ontmoetingsdag in het verenigingsgebouw achter de

Ned. Herv. Kerk te Hoevelaken. Aanvang 10.00 uur. Sprekers: Ds. T. Vanhuyse en ouderling D. Jamaer uit Tongeren.

Nadere informatie tel. 0318-431298

Kom Over En Help

KOEH bericht ons dat ondanks de recessie de inkomsten zijn gestegen met bijna drie procent. In totaal ontving de stichting ruim 2,2 miljoen euro aan giften.

Aardbeving in Iran

Deputaten hulpverlening in binnen- en buitenland willen in overleg met ZOA hulp bieden. Giften kunnen gestort worden op giro 53.53.00 of 36.51.30.648 ten name van Kerkelijk Bureau te Veenendaal onder vermelding van Iran.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 5 februari verschijnen. Copy graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

PAULUS EN DE FILIPPENZEN - 35

Want wij zijn de besnijding, wij, die God in de Geest dienen en in Christus Jezus roemen en niet in het vlees betrouwen (Fil. 3:3).

In het derde hoofdstuk van zijn brief aan de Filippenzen gaat de apostel Paulus waarschuwen voor de dwaling van de Judaïsten. Hun dwaling was dat Christus' werk eigenlijk nog wat aanvulling behoeft: de mens moet ook zijn eigen bijdrage leveren aan zijn zaligheid, door een stipt leven naar de wet van Mozes. Daarbij kreeg de eis tot onderhouding van de besnijdenis een heel groot accent. Pas als men zich heeft laten besnijden kan men voor een echt christenmens doorgaan.

Paulus is het daar radicaal mee oneens. Hij ziet dat als een ernstige aantasting van de eer van Christus, die op deze manier nooit meer een algenoegzame Zaligmaker kan worden genoemd. En als Paulus zich gedrongen voelt om voor de alleenrechten van Christus als Zaligmaker

op te komen schroomt hij niet zelfs krasse uitdrukkingen te gebruiken, zoals we zien in vs. 2.

In dat verband valt het woord 'versnijding'. De Judaïsten mogen zich er dan op beroemen, dat zij de besnijdenis eerbiedigen, maar Paulus bestrijdt hen dat. Wat zij besnijdenis noemen is niet anders dan versnijding, verminking. Bij hen is de besnijdenis immers helemaal een uiterlijke zaak geworden. Niets meer dan de verminking van het vlees.

Maar als dat dan niet de besnijdenis genoemd kan worden, wat is dan wel besnijdenis? Dat is een zaak die geestelijk beleefd wordt. Dat zeiden de profeten onder het Oude Testament toch ook al, toen zij spraken over de besnijdenis des harten? Welnu, die gedachte neemt Paulus over in vs. 3. De echte besnijdenis is een geestelijke zaak. Dat is een zaak van het hart. En dat moeten de Filippenzen nooit vergeten.

Kenmerken

Paulus gaat zeggen, wat eronder verstaan moet worden. Daarbij noemt hij drie kenmerken van wat zij zijn, die de Heere in waarheid dienen. Drie kenmerken, die bij elkaar horen en die we niet van elkaar moeten losmaken. Drie kenmerken die van groot belang zijn.

U merkt wel dat de apostel nogal onbevangen is als hij deze kenmerken noemt. Had hij de waarschuwingen niet gehoord tegen een zogenaamde kenmerken-prediking? Of werd daar in zijn tijd nog niet tegen gewaarschuwd? Is Paulus niet bang dat hij, door deze kenmerken te noemen, mensen naar zichzelf terug verwijst? Beseft hij niet dat er een gevaar is dat een mens dan in die kenmerken gaat rusten?

Het zij toegegeven dat er gevaren aan kenmerken-prediking verbonden zijn. We kunnen via zo'n prediking er inderdaad toe komen in die kenmerken te gaan rusten. Als ik dit en dat maar meegemaakt heb... Terwijl er toch geen andere rustgrond is dan het volbrachte werk van de Heere Jezus. Voor dat gevaar moeten we waken.

Maar dat gevaar behoeft ons nog niet te verleiden tot de gedachte dat het noemen van kenmerken op zich al verkeerd is. Wat moeten we dan denken van b.v. art. 29 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, waar gesproken wordt over de 'merktekenen van de ware christenen'? En van Dordtse Leerregels I, 12 waar de vruchten der verkiezing worden genoemd? Trouwens, wat doet de Heere Jezus in de zaligsprekingen? En hier vinden Paulus ook kenmerken geven van wie waarlijk tot Gods kinderen behoren. Dat volk heeft immers bepaalde merktekenen. Dat is ergens aan te herkennen. Welnu, mogen die dingen dan niet genoemd worden?

Paulus noemt dus drie van die kenmerken. Het eerste is

God in de Geest dienen

In de tijd van de oude bedeling was de eredienst verbonden aan allerlei rituele vormen. Denk aan de tempeldienst. In de wet had de Heere alles precies gedetailleerd voorgeschreven. Het moest allemaal heel stipt gebeuren. En aan die voorschriften wilden de Jудаїsten vasthouden. Alleen, er was intussen iets gebeurd. God had

iets gedaan. Met Zijn eigen vinger had Hij het voorhangsel van de tempel gescheurd. En daarmee had Hij aangegeven dat er nu een andere situatie is ontstaan. Nu is de ure gekomen, waarvan de Heere Jezus gesproken had tot de Samaritaanse vrouw: de ure, waarin het erom gaat God te aanbidden in geest en waarheid.

God in de Geest dienen. Dat is de orde die nu geldt. God dienen in de Heilige Geest, Die gekomen is om ons God te leren dienen zoals het betaamt. Dat wil zeggen dat het die Geest is die de kerk des Heeren leert leven bij de werkelijkheden, waarvan het Oude Testament alleen de schaduwen liet zien.

Hoe is dat dan? Het gaat om geestelijke werkelijkheden. Om God, en Christus en zonde en genade en oordeel en vrijpraak, enz. Voor die dingen geeft de Geest oog en hart. Door Zijn krachtdadige werking opent Hij het verstand, verlicht het oog, werkt in het hart, buigt de wil, werkt in op de emoties. Hij geeft smaak in het Woord, honger naar het Woord. Werkt verlangen naar Christus en de verzoening in Zijn bloed. En dan noem ik slechts een paar dingen.

Wie zo leert Bijbellezen en naar de verkondiging van het Woord luisteren doet het anders dan hij het vroeger deed. Wie zo leert bidden nadert anders tot God dan voorheen. Zijn dienen van God is meer dan vorm en buitenkant. Er zit nu een hart in.

Zijn de vormen dan helemaal onbelangrijk geworden? Nee, zeker niet. God is een precies God en ook wat de vormen betreft staat Hij op precisie bij hen die tot Hem naderen. Maar de vorm is niet meer het belangrijkste. Als we waarlijk God in de Geest dienen hoeft de Heere niet meer te zeggen: Dit volk nadert tot Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij. Het hart is er dan in. Het is er helemaal bij betrokken. Als gevolg van het werk van de Heilige Geest.

Naar de mate waarin dit element gaat verdwijnen uit ons dienen van de Heere - ook in onze openbare erediensten - zien we dat de veruitwendigingen weer gaan toenemen. Het is alsof we weer terugkeren tot allerlei Oud-Testamentische gewoonten. Onze kerkdiensten gaan we verfraai-

en met koorzang en kruisen, met speciale gewaden en ornamenten. Maar wat betekent dat allemaal? De Reformatie was indertijd ook een reformatie van de eredienst. Terecht. Laten we het daar toch bij houden. Het gebeurt ook anders. Als we vast gaan zitten in allerlei gewoonten en elkaar daar op beoordelen en daar onze kracht in zoeken. Er is ook verstarring, waar het hart ten enemale in afwezig is. Want ook daar is de Geest niet in. Ja, wat is het kennelijk moeilijk om op het niveau te staan waar Paulus op staat als hij als kenmerk aanwijst het God dienen in de Geest.

In Christus Jezus roemen

In Jer. 9:23 is sprake van een wijze, die zich niet in zijn wijsheid moet beroemen. Doet hij dat wel, dan is hij in zijn geest voortdurend bezig met hoeveel hij wel weet en omdat hij zoveel weet zwelt zijn trots en gebruikt hij elk moment om naar buiten toe ook te laten merken hoe wijs hij wel is. Zijn wijsheid is zijn roem. En wat doet de sterke als hij in zijn sterkte roemt? Die is alsmaar bezig met zichzelf voor te houden hoeveel krachten hij wel heeft en dat wil hij ook graag aan anderen laten merken. Hij is er vol van! Zijn sterkte is zijn roem.

Kenmerk van de ware 'besnijding' is dat zij in Christus Jezus roemen. Dat wil zeggen: hun geest is van Hem vervuld. Naar Hem gaat hun hart uit. Zij grijpen elke gelegenheid aan om van Hem te horen en over Hem te spreken. Als het maar over Hem gaat! Hij is hun een en al geworden. Hij is hun roem.

In de theologie van de Jудаїsten was ook plaats voor Jezus. Natuurlijk! Maar naast Hem stond Mozes met zijn wet. Misschien wel op enige achterstand van Hem, maar toch.... Welnu, dat is anders bij de ware 'besnijdenis'. Daar is het net als bij Paulus zelf in Gal. 6:14: Het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus.

Betekent dat, dat zij alles van de volheid van Christus kennen? Nee, er zal altijd slechts een kennen-ten-dele zijn. Maar het hart gaat wel naar Hem uit. Is ook van Hem vervuld. Niets is er buiten Hem waar ze in kunnen rusten. Hoe dat zo komt?

Daar zorgt de Geest voor. Hij verheerlijkt Christus. Hij neemt het uit

Christus om het zondaren te verkondigen. Hij verbindt met Christus. Waar het werk van de Heilige Geest is, daar zal het de gelovige meer en meer om Christus gaan.

Hoe zou het ook anders kunnen? Is Christus dan niet onze enige hoop? Is in Hem dan niet de zaligheid geopenbaard? Hij heeft immers Zijn bloed gegeven om de prijs te betalen en de schuld te verzoenen en de weg tot God te banen? Hij is toch de enige Weg tot God? Vandaar dat de Geest er in het leven van Gods volk naar toe werkt, dat zij deze Jezus Christus meer en meer leren kennen en liefhebben.

Niet in het vlees betrouwen

Nog een derde kenmerk noemt Paulus. De negatieve kant van wat hij al gezegd heeft. Onder 'vlees' verstaat hij hier: elk voordeel dat we zouden denken te hebben door geboorte, door uiterlijke overeenstemming met de wet, enz. In de volgende verzen zal de apostel dat gaan uitwerken, als hij laat zien wat vertrouwen in het vlees is. Maar de ware 'besnijding' doet dat juist niet.

Het is een grote zegen als we een godvruchtige opvoeding hebben ontvangen. Maar je kunt er niet mee volstaan. Het is een zegen om als kind van het verbond geboren te zijn. Maar je kunt er niet mee volstaan. Het gaat om de vraag: Hoe kan ik voor God verschijnen en door Hem worden aangenomen? En dan kan geen mens volstaan met te verwijzen naar zijn opvoeding of de verbondsrelatie.

Ook niet met wat je zelf hebt verworven. Misschien een stuk vroomheid en gehoorzaamheid. Of een aantal ervaringen en ondervindingen. Of de nodige goede werken waar we zo ons best voor gedaan hebben. Kom je er op die manier? Neemt God je op die grond aan? In Gods ogen zijn al die dingen niet meer dan lompen en voden. Al kom je uit een goed nest en al doe je belijdenis en al vier je nog Avondmaal ook.... je hebt meer nodig. Op die dingen vertrouwen is tenslotte niet anders dan in het vlees vertrouwen.

Is dat een scherp oordeel? Vinden we dit toch te radicaal? Blijft er op die manier niets van de mens over? Sta je

dan inderdaad uitgeschud aan de dijk? Wat wilt u dan? Uzelf binnen smokkelen? Via een achterdeur binnenkomen? Dat werkt niet. Zeker bij God niet! Maar dat hoeft ook niet, nu de Heere Jezus Christus voor alles gezorgd heeft. Zelfs voor het brui-
loftskleed dat een mens moet dragen als gast aan 's Konings tafel.

Nee, niet in vlees vertrouwen. De enige grond voor vertrouwen ligt in het volbrachte werk van de Zaligmaker. En in Diens steeds doorgaande voorbidding. Schuilen we daar reeds?

Groepsfoto

Als we een groepsfoto bekijken waar we zelf ook op staan dan kijken we onwillekeurig naar onszelf. Waar sta ik? Kan ik mezelf vinden? En hoe sta ik er op? We weten hoe we er uit zien

en we kunnen onszelf dan ook vrij snel herkennen. U wijst niet naar Oom Piet of naar Tante Cato om dan te zeggen: Kijk, daar sta ik.

Hebt u zichzelf herkend op de groepsfoto van hen die door Paulus de ware 'besnijding' genoemd worden? Kunt u zichzelf er uit halen? Kent u deze dingen? God in de Geest dienen? In Christus Jezus roemen? Niet in vlees betrouwen? Hoe ziet uw geestelijk gezicht eruit?

En als u zichzelf niet kunt herkennen, omdat u helemaal niet op die foto staat, vlucht dan tot de Heere met de bede, dat Hij u nog eens zo veranderen zal, dat u wel bij deze familie zult gaan behoren.

ds. P. den Butter

HORATIUS BONAR EN ZIJN BOODSCHAP (1)

U kent ze misschien wel - de boekjes met die mooie titels: 'Opzien naar het kruis', 'Volg het Lam', 'Gods weg van vrede' en andere. Geschreven door een zekere Horatius Bonar. Zijn naam doet niet direct vermoeden dat hij een Schot was. En toch moet u hem daar zoeken: in het Schotland van de negentiende eeuw. Tijdgenoot en zelfs geestverwant van iemand als Robert Murray McCheyne. Zijn broer Andrew Bonar is de man die rond 1840 met McCheyne een reis naar het beloofde land ondernam en die later een mooie levensbeschrijving van zijn overleden vriend schreef. Horatius was twee jaar ouder dan zijn broer Andrew.

Aandacht voor Bonar

Het is vooral de verdienste van de heer L.J. van Valen dat Horatius Bonar nu sinds zo'n vijftien jaar in ons land bekend geworden is. Hij heeft zich beijverd dat een groot aantal van zijn geschriften in het Nederlands is vertaald en in handzame pockets op de markt gekomen is. Ze hebben kennelijk in een behoefte voorzien, want van enkele titels is sindsdien druk op druk verschenen. En nog steeds kom ik de boekjes tegen, niet alleen op de boekenplank bij deze en gene maar ook wel eens duidelijk voor het grijpen, een blijk dat ze ook daadwerkelijk gelezen en besproken worden. Zelfs zijn er - zo bleek me - gesprekken en bijbelkringen die één van de boek-

jes van Bonar tot uitgangspunt nemen.

Trouwens, nu ik de naam van de heer Van Valen noemde, wil ik niet nalaten hem met respect te noemen. Hij is immers de auteur van een groot aantal boeken, met name over de kerkgeschiedenis van Schotland, Engeland en Nieuw-Engeland (de oostkust van de huidige USA). Van een groot aantal godzalige predikers heeft hij een prachtige biografie geschreven voor de Nederlandse geïnteresseerden. Een willekeurige opsomming: over Thomas Boston (Een visser der mensen, 1990), Robert Murray McCheyne (Gedreven door Zijn liefde, 1993), Ralph en Ebenezer Erskine (Herauten van het kruis, 1995), George Whitefield (Zijn akker was de wereld, 1995), William Huntington (Van kolendrager tot predikant, 1996), Samuel Rutherford (Pelgrim naar Immanuëls land, 1998), John Charles Ryle (Evangelieprediker onder de armen van het volk, 1999), Duncan Matheson (De stem in de woestijn, 2002). En nu ben ik nog niet eens compleet. Maar de mooiste en meest ontroerende blijf ik toch wel vinden de levensbeschrijving van 'rabbi' John Duncan (De rotssteen van mijn hart, 1991). Het zou me niet bevreemden dat velen tot het lezen van de geschriften van puriteinse en Schotse predikers zijn gekomen door de boeken van de heer Van Valen. De uiterst betrokken wijze waarop hij zijn

hoofdpersonen beschrijft, hun weg en hun werk, nodigt dringend uit naar de bronnen terug te gaan en zich te laven aan de publicaties van die 'oude schrijvers' zelf. Laat ik en passant u die aanbeveling doen!

Wat Horatius Bonar betreft, is Van Valen een omgekeerde weg gegaan. Hij begon bij diens boeken zelf. Was en is hij daarvan zo onder de indruk dat hij zich geen tijd gunde voor een verder onderzoek naar diens leven? Of laat hij zich leiden door een verzoek van Bonar zelf, gedaan niet lang voor zijn dood, namelijk om van hem geen biografie te schrijven? Toch heeft de heer Van Valen niet volstaan met het vertalen en uitgeven van die geschriftjes zelf. In 2001 schreef hij een soort overzicht, zo u wilt: een samenvatting, van de boodschap van Bonar. Onder de titel 'Bonar in balans'. Met als sprekende ondertitel: 'Pleidooi voor een evenwichtige prediking'. Uit zijn Voorwoord neem ik het volgende over: *"In dit boekje wil ik doorgeven op welke evenwichtige wijze Horatius Bonar (1808-1889) de balans van het Evangelie verwoordt. Persoonlijk vind ik hem één van de meest bijbelse theologen. Bonar was iemand die een diep inzicht had in de verhouding van Wet en Evangelie, waarin toch het hele Woord van God bestaat. In de rijke traditie van Schotse theologen die het kruis van Christus centraal zetten, neemt hij een grote plaats in."*

In een aantal artikelen wil ik aandacht aan Bonar en aan zijn boodschap geven. In 1988 besprak wijlen ds. P. Beekhuis twee van de toen recent vertaalde boekjes in het RD. Hij sprak er zijn grote waardering voor uit en beval ze hartelijk bij de lezers aan. Maar tegelijkertijd maakte hij er enkele kritische kanttekeningen bij. Is het waar dat Bonar onbedoeld wapenen in de handen van de remonstranten geven kan? En dat hij toch niet in alle opzichten zo bijbels evenwichtig is? Of mogen we tot de conclusie komen dat 'Bonar in balans' is? Er is overigens nog al wat mee gezegd om iemand *"één van de meest bijbelse theologen"* te noemen. Hoe dan ook – de boodschap van Bonar is van voldoende belang om er eens enkele weken naar te luisteren. We zullen ons vooral richten op het boekje dat ik onlangs nog eens las: *'Gods weg van vrede'* (herdruk 2001).

Zijn leven

Voor dit keer volsta ik nog met een kort overzicht van het leven van Horatius Bonar. Hij stamt uit een geslacht dat vanaf de tijd van de Reformatie de kerk van Schotland in het ambt heeft gediend. Een van zijn voorvaders was een zekere John Bonar die met Thomas Boston en de Erskines behoort heeft tot de zogenaamde Marrowman, een beweging die opkwam voor de zuivere prediking van Gods genade.

Horatius werd in 1808 geboren in Edinburgh. Hij studeerde aan de universiteit in zijn geboortestad. Samen met zijn broer Andrew en de al genoemde McCheyne zat hij daar aan de voeten van de bekende Thomas Chalmers. Diens theologie kenmerkte zich door een sterke gerichtheid op de centrale thema's van de Heilige Schrift: de diepe val van de mens, de noodzaak van het behoud door Christus en de onmisbaarheid van het geloof. Chalmers moest niet veel hebben van een gesystematiseerde geloofsleer. Hij putte liever direct uit de Schrift. Niet dat hij de Belijdenis van Westminster terzijde wille stellen – in het geheel niet – maar de nadruk op de predestinatie en andere leerstukken vinden we in zijn prediking niet terug. Zo zal het ook in zijn colleges zijn geweest. Horatius Bonar heeft zich met anderen door deze Chalmers sterk laten beïnvloeden.

In april 1833 wordt Bonar tot de evangeliebediening toegelaten. Hij wordt niet direct predikant. Eerst is hij enkele jaren proponent. In 1837 wordt hij in de North Church van het provinciestadje Kelso bevestigd. Hij heeft daar met veel zegen mogen werken. In 1866 keert Bonar terug naar zijn geboortestad. Daar wordt hij verbonden aan de Chalmers Memorial Chapel. Op 31 mei 1889 sterft hij nadat hij vele jaren het

Woord van zijn Zender heeft mogen uitdragen.

Horatius Bonar heeft een arbeidzaam leven ontvangen. Hij heeft veel mogen betekenen voor de verbreiding van het Evangelie in het 19e-eeuwse Schotland. Er brandde in zijn ziel een vuur. Niet alleen is hij de dichter van veel geestelijke liederen geweest. Maar vooral heeft hij zich beijverd om het zaad van het Evangelie te strooien. Zo ruim en zo wild als maar kon. Een van de methoden die hij daartoe koos, was het schrijven van zijn zogenaamde Kelso-tracts. Traktaten, vlugschriften voor evangelisatie-doeleinden. Ze werden bij vele duizenden verspreid. Het boekje *'God's Way of Peace'* (Gods weg van vrede) was ook zo'n Kelso-tract. Het bevat raadgevingen voor zoekende zielen. In 1862 verscheen het voor het eerst. Er werden er toen ruim 300.000 van verkocht. De vrucht van dit werk zal ooit openbaar komen.

In de tijd dat hun vriend Robert McCheyne nog leefde, zochten de gebroeders Bonar en McCheyne elkaar regelmatig op. Op een keer preekte Andrew in de St. Peter in Dundee, op de preekstoel van Robert dus. Als tekst had hij gekozen: "Zij zullen de Koning zien in Zijn schoonheid." McCheyne zei na afloop tot hem: "Broeder, ik heb van uw preek genoten. Ze was zoet voor mij. U en ik en velen in onze gemeente zullen, naar ik vertrouw, de Koning zien in Zijn schoonheid. Maar, mijn broeder, u vergeet dat er wellicht velen vanavond naar u geluisterd hebben die, tenzij zij door de genade van God verlost worden, Hem nooit in Zijn schoonheid zullen zien..."

Ds. J.M.J. Kieviet

ZONDAGSRUST EN ZONDAGSHEILIGING

Op dinsdag naar de kerk

In een nieuwe gemeente in Londen worden geen diensten op zondag-morgen gehouden maar wel op dinsdagavond, aldus een krantenbericht. Dinsdag 13 jan. j.l. is de eerste samenkomst gehouden. De initiatiefnemers stellen dat de zondag steeds minder de voor de hand liggende dag voor de kerkgang wordt. Steeds meer mensen moeten op zondag werken en daarbij

moeten ze ook nog tijd vrijmaken voor hun gezin en sociale activiteiten. Voor negen miljoen Britten is de zondag tegenwoordig deels ook werkdag. Dat zijn er 1,2 miljoen meer dan in 1992. op 'werkdagen' hebben steeds meer mensen meer vrije tijd. In ons land is het wellicht nog niet zover als in Engeland, maar ook in ons land neemt het zondagwerk toe en wordt de zondag bedreigd.

De zondag bedreigd

De zondag komt steeds meer onder druk te staan. Alle geboden Gods worden in Nederland al meer overtreden, ook het vierde gebod. We kregen het jaarverslag van de Nederlandse Vereniging tot Bevordering van de Zondagsrust en de Zondagsheiliging toegestuurd. Het kennisnemen van de inhoud van dit jaarverslag stemt tot droefheid.

Genoemde vereniging bestaat bijna 50 jaar. In die vijftig jaar is er wel veel veranderd, maar wat het naleven van het vierde gebod betreft is er tegelijkertijd ook veel verslechterd. We zijn in een tijd aangekomen dat naleving van principes geld gaat kosten. Het naleven van het vierde gebod kan niet alleen klanten kosten, maar het kost ook daadwerkelijk klanten als je bijvoorbeeld als scheepswerf de zondag eerbiedigt en van klanten vraagt dat zij ook de zondag eerbiedigen.

Rijssen

Uit de gevoerde correspondentie willen we enkele dingen aanstippen om u enigermate te laten zien hoever we weg zijn in Nederland, ook wat de gehoorzaamheid aan het vierde gebod betreft. In Rijssen is er een jaar na het openstellen van de Rijssense sporthallen en zwembaden op zondag een eind gekomen aan de zwembadabonnementen waar de zondag niet in zit. Hoewel er veel meer zesdaagse dan zevendaagse abonnementen werden verkocht, waaruit blijkt dat een groot deel van de Rijssense bevolking ervan overtuigd is dat er op zondag niet in de zwembaden gezwommen moet worden, is toch het zesdaagse abonnement afgeschaft. Op een schrijven aan de wethouder van Rijssen, die met deze zaak is belast, van de zijde van de Nederlandse Vereniging tot Bevordering van de Zondagsrust en de Zondagsheiliging werd helaas geen antwoord ontvangen.

Urk

Horecagelegenheden moeten op Urk formeel om 24.00 uur zaterdagavond de deuren sluiten. Er was echter tot voor kort sprake van een gedoogbeleid waardoor de horecagelegenheden tot twee uur zondagmorgen de tijd kregen hun klanten geleidelijk naar buiten te laten gaan. Aan dit gedogen is sinds korte tijd een eind gekomen. Dit heeft verhitte gemoederen gegeven. Genomde vereniging heeft een instemmend schrijven

verzonden aan het college van Burgemeester en Wethouders en leden van de Gemeenteraad op Urk. De gemeente Urk heeft aan de horeca geschreven dat de zondagssluiting door een overgroot deel van de bevolking wordt gewaardeerd en ondersteund. Van het college is geen verruimingsvoorstel te verwachten. Er zijn plannen om tijdens de zomer veerdiensten op het IJsselmeer tussen Enkhuizen en Urk ook op zondag uit te voeren. De vereniging heeft een schrijven gericht aan de rederij die dit overweegt om te gaan doen. Daarop werd geen antwoord ontvangen.

Open dag leger op zondag

De Koninklijke Landmacht heeft in verband met een te houden open dag haar deuren op zaterdag en zondag geopend voor het publiek. Dit vergde de inzet van 1500 militairen. Voor militairen die bezwaar maakten tegen het werken op zondag was nauwelijks ruimte. Aangevoerd werd dat er tijdens uitzendingen ook op zondag wordt gewerkt. Alsof dit twee gelijke zaken zijn. Op het schrijven van de Vereniging werd een antwoord ontvangen dat zij die bezwaren hebben tegen het werken op zondag zoveel mogelijk ontzien zouden worden.

Zondagskrant

De Telegraaf heeft serieuze plannen om op zondag een krant te doen verschijnen. Voor het laatst werd in 1990 een poging ondernomen om tot uitgave van een zondagskrant in Nederland te komen. Problemen met de distributie en verzet van de grafische vakbonden verhinderden dit toen. De kosten voor het maken en verspreiden van een zondagskrant zullen ook niet gering zijn. De Vereniging heeft tegen de plannen om te komen tot een zondagskrant

protest aangetekend op grond van Gods Woord en Wet. Na een uitgebreid telefoongesprek met de Telegraaf werd een persoonlijk onderhoud niet meer nodig geacht.

Eerbied in Gods huis

We kennen allemaal wel de foto's van moslims die hun schoenen uitgetrokken hebben voordat zij de moskee betreden en in lange rijen ordelijk liggen neergeknield. Is het soms een beschamend voorbeeld? Welke houding wordt aangenomen tijdens het gebed in Gods huis? Zijn er jongeren (en ook ouderen) die tijdens het zogenaamde lange gebed zitten te slapen al of niet met het hoofd op de bank? Wordt er soms gefluisterd tijdens de preek? Vroeger was ook niet alles volmaakt, maar is er geen verschuiving opgetreden? Is het niet ontzettend dat hier en daar zelfs mobieltjes worden gebruikt tijdens de kerkdienst? Dat er eerbied moge zijn, terugkomen of blijven wanneer we in Gods huis zijn.

Allen overtreders

De overtreding van de geboden Gods, ook het vierde gebod, tekent het diep verval waarin land en volk van Nederland verkeren. Ontdekkende genade leert dat wij Gods geboden overtreden en overtreden hebben. Hiervan is het vierde gebod niet uitgesloten. Mag er een begeerte zijn tot het onderhouden van Gods Wet? Een begeerte tot het onderhouden van het vierde gebod? Voor zulken zal eenmaal de eeuwige Sabbat aanbreken. Dan zijn Gods kinderen verlost van de zonde, ook van de Sabbatszonde en van zichzelf om God eeuwig de eer en de aanbidding te geven.

Ds. A. van Heteren.

BRIEVEN AAN OUDERS (21)

Gods Woord wil geen vermenging van kerkelijken en buitenkerkelijken. Uiteraard zijn stelletjes op de studeerkamer geweest, die wilden dat de dominee zijn fiat zou geven. "Ja maar – ik kan toch wat gaan betekenen voor die jongen of voor dat meisje?" Gewezen werd op Genesis 6: "Gods zonen zagen de dochteren der mensen aan dat zij schoon waren, en zij namen zich vrouwen uit allen, die zij verkozen hadden." 't Gevolg was meestal niet dat buitenkerkelijken

kerkelijk werden, maar wel andersom. Zo zelfs dat nog slechts acht zielen bij de kerk van toen behoorden. De wereld is een macht die niet te onderschatten is.

In de Bijbel lezen we van Salmon of Salma. Hij was de zoon van Nahesson. Vader Nahesson wordt genoemd: vorst van de kinderen van Juda. Hij was voorvader van de Heere Jezus, en daarom ook zijn zoon Salmon. Als zodanig worden beide genoemd in het geslachtsregister van Gods Zoon in

Mattheüs 1. Die Salmon trouwde met een buitenkerkelijk meisje. Echter zij was niet meer buiten de kerk. Daarom ging Salmon niet in tegen Gods gebod. Psalm 87 zegt het zo prachtig: "hen tellen als in Israël ingelijfd en doen de naam van Sions kinderen dragen". De Heere Zelf had haar ingelijfd. Daardoor werd ze een dochter Sions. Wie het was? Wel – 't was Rachab die vrouw uit Jericho. Het beroep dat ze had uitgeoefend, is bekend. Hij Die gekomen is om hoeren, tollenaars en zondaars zalig te maken, wilde haar hebben in Zijn stamboom. Opdat u zoudt weten dat de zonden Hem niet in de weg staan om zalig te maken.

Rachab wordt in Hebréeën 11 genoemd geloofsheldin. Zij sprak toen in Jericho tot de twee verspieters: "Ik weet dat de HEERE u dit land gegeven heeft." Neen – er was nog niets te zien; de muren van Jericho stonden nog recht overeind. Doch zij wist. Hier is het weten van het echte geloof, dat Gods Geest werkt. Wat werd Salmon gelukkig met deze vrouw, met dit geloofskind. U denkt: nu er zullen er geweest zijn die hun neus voor haar hebben opgetrokken.

DEEL VAN HET GEHEEL

Opvallend is het wanneer het in het avondmaalsformulier over de lofverheffing gaat, dat men wordt opgewekt van harte in te stemmen met de woorden uit Psalm 103. Dit heeft ons wel het een en ander te zeggen. Schriftwoorden moeten beleden worden. Psalmwoorden worden gebruikt. Daar mogen we wel aan denken. Bijzonder nu, daar er op verschillende plaatsen naar gezongen wordt gegrepen. In de eredienst krijgen ze een plaats. En die niet alleen, maar ook opwekkingsliederen. Twee bundels liggen op de kansel en op de kerkbank. Het liedboek der kerken en de opwekkingsbundel. Ze lijken legitiem te zijn. Kerkelijk aanvaard! Maar wanneer? Het is niet te lezen in een kerkelijke acte. Er is geen synodebesluit. Dus is het vrijbuitertij. Om maar niet meer te zeggen. De autonomie van de plaatselijke gemeente gaat hier niet op. Het is triest, maar de werkelijkheid laat het zien. Synodes kunnen uren vergaderen over de liturgie, tot besluiten komen en lijnen trekken, maar gemeenten bepalen zelf wat men zingen wil. En dan maar spreken

Eens een naam, altijd die naam. Zo staat ze immers ook bij ons bekend. Maar vergeet geen moment dat ze een nieuwe naam heeft gekregen vanwege het werk voor haar en in haar van Hem Die geboren zou worden uit een zondig mensengeslacht.

Hoe heeft de Heere dat huwelijk willen zegenen. U weet dat de zoon van Salmon en Rachab Boaz was, en dat die zoon ook al trouwde met een heidinne. Excuus – dat was ook zij niet meer, niet meer vanaf dat ogenblik dat ze beleed: "Uw God is mijn God". Rijk is het, onuitsprekelijk rijk als vaders en moeders kinderen van het geloof mogen zijn, en als uw zaad ook die naam mag dragen.

Ongelovigen worden door de Heilige Geest ook vandaag nog gelovigen. Daar wil de Heilige Geest trouwens ook om gebeden zijn. "Zo iemand bidt om die Geest, aan die zal Hij ook gegeven worden". Dat is toch de taal van de Schrift!

Hier is de bemoediging voor uzelf, ouders, en voor uw kinderen. Wat u niet kunt, daar wil Gods Geest om gebeden zijn.

Ds. P.v.Z.

wat altijd het getuigenis van welke geest ook te boven gaat. Hoe levendiger het leven des geloofs is, hoe dichter het bij het Woord zal leven ook in zijn lied. Zo is het te verstaan, dat een van de kerkvaders heeft gezegd dat Gods volk leeft bij de psalmen. Het is dan ook geen verarming als Gods gemeente zich aan het Schriftgebonden lied zal houden. Wel getuigt het van innerlijke verarming als men dit min of meer verlaat. De tweede schrijver laat lezen: als de sterren aan de hemel, de vissen in het water, en de vogels in het woud, het vee in de weide en de bloemen in de tuin, zo behoren de psalmen in Gods huis. Wie zal ze scheiden van het Huis des Heeren? Als boom en vrucht, als moeder en kinderen zijn deze samen-gevoegd. Het ligt reeds in de naam der Psalmen dat zij dienen om de Heere en Zijn huis te verheerlijken. De inhoud is niet te overtreffen en aanvulling is overbodig. Zoals het evangelie in Gods huis behoort, zo behoren de psalmen erbij. Waar de psalmen verbannen worden, daar wijkt ook het zuivere Woord, waar het evangelie des kruises in al zijn schoonheid wordt verkondigd, daar zingt men gaarne ook deze heilige liederen. Hiervan acte ook in 2004. Het is geen afgeschreven zaak. Ook voor de feestdagen kan men in de psalmbundel terecht. Ik las: de psalmbundel geeft al het handelen van God in Christus te bezingen: Zijn geboorte, Zijn lijden, Zijn opstanding, Zijn hemelvaart en Zijn wederkomst ten gerichte. De psalmen zijn goed trinitarisch. Theologisch gezien kan niemand beweren, dat de Heilige Geest ons in deze liturgische bundel in verlegenheid gelaten heeft. Op zeer schone en levende wijze daalt de psalmbundel met Gods gemeente af in de diepte van de zondesschuld en nood. En op niet minder schone en verheven wijze rijst de psalmbundel met de gemeente van Christus op naar de hoogten van verlossing en lofzegg-

ging. Maar zo zegt men: De onbegrijpelijkheid en het willen zingen van Jezus dan? Mogen we het inzicht van dichters, die veel leveren en wat aanspreekt niet zien als Geestesgaven? Mogen we daar geen gebruik van maken? Zonder een discussie te willen openen, is de mening van het verleden de juiste. 's Heeren gave in de psalmen vraagt geen aanvulling voor de diensten. En de historie laat veel zien. Na aanvulling van de psalmen of

het verlaten van de psalmen. De retourgang van de kerkangers kon men daardoor niet tegenhouden. Laten we niet menen dat het nu wel zal lukken. Enige opleving waarborgt geen versteviging. Er zijn bakens in zee! Kohlbrugge zei op zijn sterfbed: de Heidelberger, de eenvoudige Heidelberger, kinderen houdt daaraan vast. Nu laten wij in het spoor van de vaderen gaan, dat was in de weg van het Woord. In de dienst: het Woord aan het Woord in de prediking en in het zingen. En met het hart! Zo ook aan het avondmaal met psalm 103. Als deel van het geheel.

Ds. M.C. Tanis



BOEKBESPREKINGEN

Alac Garrard, *De tempel*, 96 blz.,
€ 14,75, Uitgeverij Groen Heeren-
veen.

De auteur heeft achttien jaar aan een model van de tempel van Herodes gewerkt. Deze tempel werd in het jaar 70 na Christus bijna volledig verwoest door het Romeinse leger. De auteur heeft na nauwkeurig onderzoek dit

boek geschreven. In dit rijk geïllustreerde boek heeft de auteur gebruik gemaakt van zijn model van de tempel van Herodes dat 6 bij 3,6 meter is. Het boek geeft een schat aan informatie en illustratie.

We worden goed geïnformeerd over de tempel van Herodes. De auteur schrijft over de geschiedenis van de tempel, de stenen, de poorten, de verschillende voorhoven, de Koninklijke zuilengang, het eigenlijke heiligdom, de burcht Antonia, de kamers onder de tempel en feesten in de tempel.

De laatste twee hoofdstukken gaan over de vraag wie de leiding had in de tempel en waar de ark van het verbond is gebleven.

Velen denken dat de ark in een kamer onder de tempel is verborgen. Maar vanwege de moskee die nu boven deze plaats staat is het niet mogelijk hier archeologisch onderzoek naar te verrichten.

De index achterin verhoogt de bruikbaarheid van dit boek.

*Want God, de HEER', zo goed, zo mild,
Is t' allen tijd een zon en schild;
Hij zal genaad' en ere geven;
Psalm 84 vers 6*

Bedroefd om zijn heengaan, maar dankbaar voor alle liefde en zorg die hij ons altijd gegeven heeft, geven wij u kennis dat na een moeilijke periode door de HEERE tot Zich is genomen mijn lieve man, onze vader en opa

Adriaan Tijssen

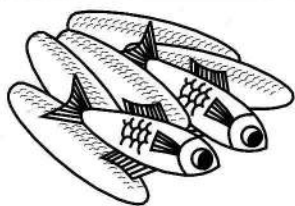
* 7 mei 1916

† 15 januari 2004

Uit aller naam:

G. Tijssen – Asmus
Bankastraat 65
3312 GB Dordrecht

De begrafenis heeft woensdag 21 januari plaatsgevonden op de algemene begraafplaats "Essenhof" te Dordrecht.



STICHTING
Bonisa
Z E N D I N G

DIALEZINGEN MET EEN BOODSCHAP. DE BOODSCHAP VAN HET EVANGELIE IN DE BERGDORPEN IN CHINA.

De Stichting Bonisa Zending komt graag op uw uitnodiging naar uw gemeente / verenigingsavonden. Op scholen wil Bonisa diapresentaties komen geven aan alle groepen.

Secretariaat: **Bonisa Zending**
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse
tel 0252 – 418269, fax 0252 – 425919, e-mail bonisa@zonnet.nl



Winkelcentrum Urkerhard
Nagel 48, 8321 RG Urk
Tel: 0527 - 682110 Fax 0527 - 688668

Boeken & Bijbels
CD's en Bladmuziek
Schoolartikelen
Kadoartikelen
Kopieerservice
Wenskaarten

Verzending door heel Nederland



Voor info bel:

0416 - 692 787
of
0341 - 425 712

Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echteparen